

ÚŘAD PRO CIVILNÍ LETECTVÍ

Předpis V-PARA-3

SPECIÁLNÍ SESKOKY PADÁKEM

V-PARA-3

Č. j.: 779-22-301

V Praze dne: 10. 02. 2022

Verze: 3. vydání

Schvaluji:

Datum účinnosti: 01. 04. 2022

Ing. Pavel Matoušek

Zpracovatel: Mgr. Emil Franěk
PaedDr. Bc. Jiří Blaška

ředitel SL

ZÁMĚRNĚ NEPOUŽITO

ÚČINNOST PŘEDPISU, ZMĚN A OPRAV

Verze	Datum účinnosti	Změnil(-a)	
		Datum	Příjmení/podpis
2. vydání	01.04.2015	zapracováno	
3. vydání	01.04.2022	zapracováno	

OBSAH

ÚČINNOST PŘEDPISU, ZMĚN A OPRAV	1
OBSAH	2
SEZNAM ZKRATEK	3
ÚVODNÍ USTANOVENÍ	4
HLAVA I – Organizační ustanovení	4
1. Definice speciálních seskoků padákem	4
2. Povolování speciálních seskoků padákem	4
3. Odpovědnost za přípravu na seskok, speciální technické vybavení a případné změny v provedení speciálních seskoků	4
4. Povolování nových druhů speciálních seskoků padákem	5
5. Zvláštní ustanovení	5
HLAVA II – Speciální seskoky se zvláštním vybavením, výstrojí nebo programem	5
1. Ukázkový hromadný seskok s ručním otevřením padáků z více letounů	5
2. Seskok s podvěšenými vlajkami	6
3. Seskoky s vlajkou uchycenou na těle parašutisty	7
4. Seskoky s použitím předmětů během volného pádu	7
5. Seskok s dýmovicemi	8
6. Záměrný odhoz padáku	8
HLAVA III – Speciální seskoky z neobvyklých výsadkových letadel	9
1. Seskoky padákem z kluzáku L-13/L-23 SUPER Blaník	9
2. Seskoky padákem ze sportovních létajících zařízení	11
3. Seskoky padákem z balónu	11
HLAVA IV – Speciální seskoky v neobvyklých podmínkách	12
1. Seskoky padákem v noci	12
2. Seskoky padákem do vody	13
3. Výškové seskoky padákem	14

SEZNAM ZKRATEK

Význam zkratk použitých v tomto předpise je následující:

AFM	Letová příručka k letadlu (Aircraft flight manual)
AGL	Výška nad zemí (Above ground level)
AMSL	Nad střední hladinou moře (Above mean sea level)
FAI	Mezinárodní letecká federace (Fédération Aéronautique Internationale)
FC	Letové podmínky (Flight Conditions)
IAD	Odhození výtažného padáčku instruktorem (Instructor Assisted Deployment)
L 2, doplněk N	Letecký předpis L 2 (Pravidla létání), doplněk N (Pravidla pro výsadkové lety)
PAR	Oprávnění pilot vysazovač
PtF	Povolení k letu (Permit to Fly)
ŘS	Řídící seskoků
SL	Sekce letová Úřadu pro civilní letectví
SLZ	Sportovní létající zařízení
ÚCL	Úřad pro civilní letectví
V-PARA	Provozní předpisy pro sportovní parašutismus
VPD	Vzletová a přistávací dráha
ZOLZ	Zvláštní osvědčení letové způsobilosti

ÚVODNÍ USTANOVENÍ

Ve smyslu ustanovení § 82 odst. 5 zákona č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, vydává Úřad pro civilní letectví provozní předpis **V-PARA-3 Speciální seskoky padákem**.

Tento předpis stanovuje způsob provádění speciálních seskoků padákem, viz předpis V-PARA-1 ust. 4.1.2 písm. g).

HLAVA I – Organizační ustanovení

1. DEFINICE SPECIÁLNÍCH SESKOKŮ PADÁKEM

1.1 Za speciální se považují seskoky padákem :

- při kterých se využívá zvláštní vybavení, výstroj popřípadě přídavné technické pomůcky;
- při kterých se využívá neobvyklých výsadkových letadel (SLZ, balón, kluzák);
- které jsou prováděny v neobvyklých podmínkách (přistání do vody, seskoky v noci);
- které nejsou ve výcvikových osnovách provozního předpisu V-PARA-2;
- neodpovídají propozicím národních ani mezinárodních parašutistických soutěží;
- neodpovídají ustanovením Sportovního řádu FAI o rekordních seskocích;
- nejsou seskoky nouzové a zkušební.

2. POVOLOVÁNÍ SPECIÁLNÍCH SESKOKŮ PADÁKEM

2.1 Speciální seskoky padákem povoluje parašutistům držitelům minimálně kategorie C řídící seskoků.

2.2 Řídící seskoků má právo s ohledem na bezpečnost parašutistického provozu zakázat provedení speciálních seskoků padákem.

2.3 Parašutista musí požádat řídícího seskoků o souhlas při jakýchkoli změnách v provádění speciálních seskoků uvedených v tomto provozním předpisu.

2.4 Speciální seskoky padákem, které nejsou uvedeny v tomto provozním předpisu, povoluje inspektor parašutismu ÚCL na základě žádosti dle ust. 4.

3. ODPOVĚDNOST ZA PŘÍPRAVU NA SESKOK, SPECIÁLNÍ TECHNICKÉ VYBAVENÍ A PŘÍPADNÉ ZMĚNY V PROVEDENÍ SPECIÁLNÍCH SESKOKŮ

3.1 Za provedení předseskokové přípravy, pozemního nácviku, kontroly výstroje a vybavení před seskokem odpovídá řídící seskoků.

Kontrolu provede on sám, nebo jím určená osoba (starší technik padáků, technik padáků, zkušený parašutista). Určená osoba provede zápis o kontrole do Knihy seskoků.

3.2 Za funkčnost použitého zvláštního technického vybavení odpovídá parašutista.

3.3 Za případné změny podmínek pro provedení speciálních seskoků odpovídá řídící seskoků.

Za případné změny v provedení speciálního seskoků odpovídá parašutista, který speciální seskok provádí.

4. POVOLOVÁNÍ NOVÝCH DRUHŮ SPECIÁLNÍCH SESKOKŮ PADÁKEM

- 4.1 Nové druhy speciálních seskoků padákem povoluje ÚCL.
- 4.2 Žádost o povolení nového druhu seskoku musí obsahovat:
- popis seskoku;
 - popis a nákresy nebo fotografie použitého speciálního technického vybavení;
 - metodiky nácviku, upozornění na nebezpečné fáze seskoků;
 - jméno a kvalifikace parašutisty, který nový speciální seskok zkušebně provede.

5. ZVLÁŠTNÍ USTANOVENÍ

5.1 Při speciálních seskocích padákem platí provozní ustanovení předpisu V-PARA-1 a leteckého předpisu L 2, doplněk N. Odchýlení se od provozních podmínek k provádění seskoků (provozních limitů) je možné pouze se souhlasem ÚCL.

5.2 Pro výsadky je možné použít pouze letadlo, které je pro tuto činnost schválené a způsobilé. Schválení a způsob provádění výsadků, včetně případných omezení a dalších podmínek, musí být pro letadla uvedeny mimo jiné vždy v Letové příručce (AFM) letadla dané pozn. značky. V ojedinělých případech může být letová způsobilost pro výsadkové lety povolena Zvláštním osvědčením letové způsobilosti (ZOLZ) nebo uvedena ve schválených Letových podmínkách (FC) a Povolení k letu (PtF), vydaném pro dané letadlo.

Pro výsadky ze sportovního létajícího zařízení může být použito jen SLZ k tomuto účelu schválené osobou pověřenou výkonem státní správy ve věcech SLZ. Schválení SLZ pro výsadky zapisuje pověřená osoba do Technického průkazu konkrétního SLZ.

5.3 Použití padákové techniky se řídí technickými popisy, pokyny výrobce a předpisy ÚCL.

5.4 Souhrnnou odpovědnost za přípravu a podmínky pro provedení speciálního seskoku padákem nese řídicí seskoků.

HLAVA II – Speciální seskoky se zvláštním vybavením, výstrojí nebo programem

1. UKÁZKOVÝ HROMADNÝ SESKOK S RUČNÍM OTEVŘENÍM PADÁKŮ Z VÍCE LETOUNŮ

1.1 Popis seskoku

Ukázkový hromadný seskok je vysazení více jak 6 parašutistů z více než jednoho letadla. Řídicí seskoků stanoví pořadí, rozestupy a výdrže volného pádu. Dále stanoví letové a přistávací koridory pro parašutisty z jednotlivých výsadkových letadel.

1.2 Nebezpečné fáze seskoku

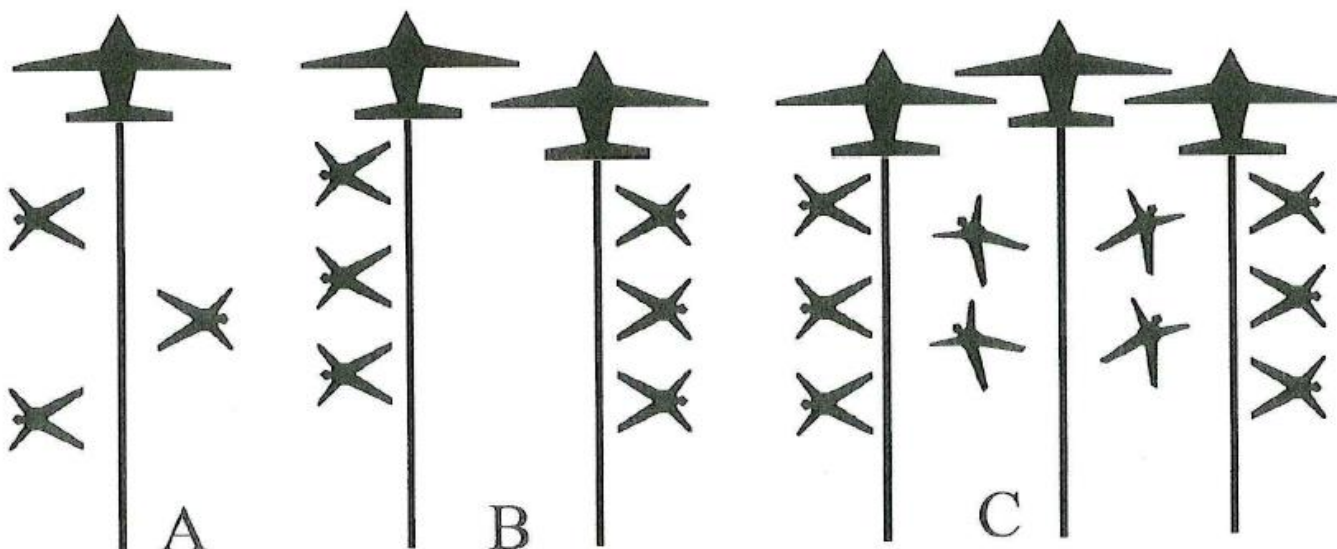
a) *Volný pád*

Během volného pádu vzniká nebezpečí vzájemného křížení dráhy parašutistů. Při seskoku ze dvou letounů se parašutisté z levého letounu otočí vlevo, parašutisté z pravého letounu vpravo. Při seskoku ze tří letounů se parašutisté z krajních letounů obrací o 90° na svoji stranu, parašutisté ze středního letounu jsou rozdělení na sudé a liché, liší se obrací o 45° vlevo, sudí o 45° vpravo od směru letu (viz Obrázek 1). Střední letoun obsazujeme nejzkušenějšími sportovci.

Během volného pádu si každý parašutista hlídá prostor pod sebou. Před vlastním otevřením padáku signalizuje otevření padáku.

b) *Klesání a přistání*

Při klesání na padáku je třeba věnovat pozornost ostatním parašutistům na padácích, je zakázáno provádět prudké manévry a musí se dodržovat pravidla letu tak, aby nedošlo ke srážce. Velikost doskokové plochy musí umožnit bezpečné přistání všech parašutistů.

Obrázek 1 - Systém výskoku při hromadném seskoku se zpožděným otevřením padáku

- A - z jednoho letounu nebo z letounů řazených v jednom proudu
- B - z letounů řazených ve dvojicích
- C - z letounů řazených ve trojicích

2. SESKOK S PODVĚŠENÝMI VLAJKAMI

2.1 Popis seskoku

Let a přistání s podvěšenou vlajkou či souborem vlajek na nosné šňůře se závažím. Parašutista řídí padák po otevření do prostoru přistání jako při normálním seskoku na cíl. Upraví rozpočet tak, aby zohlednil nižší dopřednou rychlost způsobenou zvýšením čelního odporu. Od výšky cca 100 m se parašutista snaží o přímý nájezd bez prudkých otáček.

2.2 Nebezpečné fáze seskoku

a) *Výskok a volný pád*

Všechny části vybavení /vlajka, nosná šňůra, závaží/ musí být upevněny, tak aby nedošlo k samovolnému uvolnění a aby instalace nebránila otevření hlavního padáku ani případnému provedení nouzových postupů.

b) *Klesání ve skupině*

Zde je třeba dodržovat v horizontálním i vertikálním směru vzdálenost minimálně 30 m mezi členy skupiny, aby se vlajky vzájemně nezamotaly nebo závaží nepoškodilo vrchlík spodního parašutisty. Při provádění otáčky se musí parašutista dívat do směru otáčení, aby zabránil případnému střetu.

c) *Přistání*

Parašutista upraví rozpočet seskoků tak, aby závěrečný nájezd byl přímý a v takové výši, aby neohrozil závažím osoby na zemi. Hrozí-li nebezpečí, že by vlajkami zachytil za překážku nebo závažím zranil nějaké osoby, musí včas nad volnou plochou vlajky odhodit, nebo přistát do prostoru bez lidí.

2.3 Návik

V předseskokové přípravě je potřeba nacvičit správné upevnění vlajky, její rozvinutí i její odhoz v případě nouze. Před veřejným vystoupením musí parašutista provést alespoň jeden tréninkový seskok.

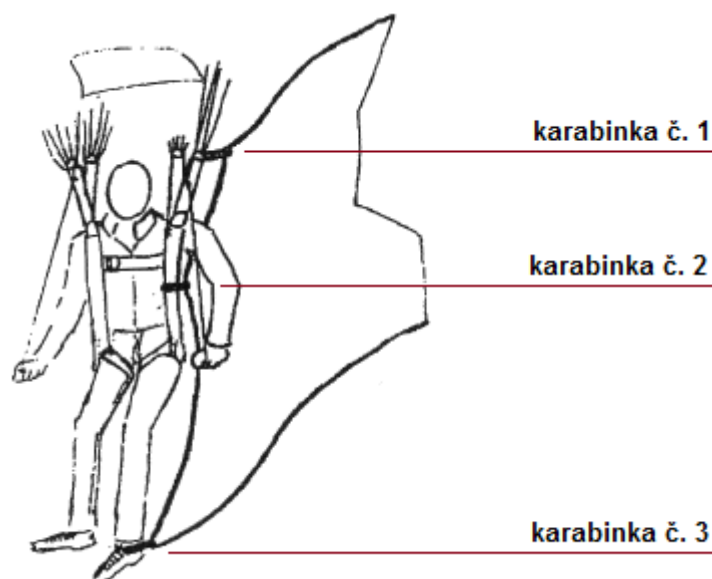
3. SESKOKY S VLAJKOU UCHYCENOU NA TĚLE PARAŠUTISTY

3.1 Popis seskoku

Po otevření padáku a orientaci vyjme parašutista vlajku, která je srolována a zajištěna proti samovolnému rozmotání na prsou. První ze tří karabinek zaklesne do kroužku, který spojuje šňůry padáku s volným koncem postroje. Druhou karabinu zaklesne ve výšce pasu za svislý boční popruh nosného postroje. Jako poslední karabinu upevní zasunutím za poutko nebo kroužek upevněný na obuvi. Při tomto úkonu se doporučuje pro snadnější provedení pokrčit nohu v koleni. Vlajka je napínána nohou sportovce až po kontakt se zemí při přistání.

3.2 Nácvik

Při pozemní přípravě je nutné nacvičit vytažení a upevnění vlajky karabinkami případně upravit rozmístění karabinek na vlajce podle výšky parašutisty. Nacvičit si napínání vlajky natahováním nohy. Před veřejným vystoupením musí parašutista provést alespoň jeden tréninkový seskok.

Obrázek 2 - Uchycení vlajky

4. SESKOKY S POUŽITÍM PŘEDMĚTŮ BĚHEM VOLNÉHO PÁDU

4.1 Používané předměty:

- látkový rukáv (tube);
- textilní stuha nebo vlajka;
- umělohmotný kruh;
- nafukovací předměty.

4.2 Popis seskoku

Parašutista/é s předmětem bezpečně opustí letoun. Složené předměty následně uvolní a rozvine/ou pro činnost ve volném pádu.

Řídící seskoků, nebo jím určená osoba prověří zda má parašutista:

- vhodný systém instalace;

- postup pro rozvinutí;
- plán pro činnost za volného pádu;
- postup při otevírání hlavního padáku;
- postup pro případ mimořádné situace;
- postup pro let na padáku a přistání.

5. SESKOK S DÝMOVNICEMI

5.1 Zásady pro volný pád či pro let na padáku s dýmovnicemi:

- upevnění dýmovnice nesmí kolidovat s funkčností hlavního ani záložního padáku;
- zavěšovací šňůra musí být uložena tak, že se žádná její část při seskoku neuvolní a nenaruší proces otevírání padáku;
- upevnění musí být instalováno tak, že nedojde k popálení parašutisty či padákového materiálu;
- jednoduchý a bezpečný systém odjištění;
- systém uchycení musí mít v sobě zakomponován odhazovací mechanismus, který v případě potřeby umožní odhození pouzdra s dýmovnicemi.

5.2 Organizace:

- před veřejným vystoupením musí parašutista provést alespoň jeden tréninkový seskok;
- před seskokem řídicí seskoků zabezpečí kontrolu instalace dýmovnic buď sám, nebo jím určenou kompetentní osobou.

6. ZÁMĚRNÝ ODHOZ PADÁKU

6.1 Podmínky seskoku

Vhodný výsadkový letoun, odhazovací padák zabalený na upoutaný vak vrchlíku nebo průběžný způsob otevření. K postroji je připojen druhý odhozový systém. Minimální výška seskoku je 1 200 m.

Vlastnímu seskoku musí předcházet důkladná předseskoková příprava, která zahrnuje:

- a) teoretickou přípravu a praktický nácvik průběhu seskoku;
- b) nácvik řešení mimořádných situací.

6.2 Popis seskoku

Po výskoku se otevírá odhazovací padák /výtažným lanem, či metodou IAD/, který má parašutista upevněn za hlavou. Po otevření parašutista provede kontrolu vrchlíku a kontrolu všech uvolňovačů. Uchopí uvolňovač odhozu odhazovacího padáku. Pohledem se přesvědčí, že se jedná skutečně o odhazovací padák. Prohne se v pase, zkontroluje výšku a provede odhoz. Po odhození padáku přejde do prsní polohy a následně otevře hlavní padák.

6.3 Popis zařízení

Souprava se skládá z:

- a) odhazovacího padáku;
- b) odhozového systému;
- c) výtažného lana popřípadě výtažného padáčku;
- d) vaku vrchlíku či kontejneru.

Řídicí seskoků, nebo jím určená osoba prověří, zda má parašutista:

- funkční a správně instalovaný odhazovací systém;
- v případě použití výtažného padáčku systémem IAD určí zkušeného parašutistu, který při výskoku asistuje.

HLAVA III – Speciální seskoky z neobvyklých výsadkových letadel

1. SESKOKY PADÁKEM Z KLUZÁKU L-13/L-23 SUPER BLANÍK

1.1 Seskok padákem z kluzáku L-13 Blaník

1.1.1 Podmínky seskoku

Požadovaná kvalifikace pilota kluzáků je pilot instruktor, který má přezkoušení od inspektora pro let bez kabiny a oprávnění PAR – pilot vysazovač.

Letoun (kluzák) L-13 Blaník s upravenou kabinou vybavený výškoměrem a nožem. Minimální výška seskoku 800 m nad terénem. **Seskoky mohou provádět parašutisté kategorie D.** Před prvním vystoupením před veřejností musí parašutista provést jeden tréninkový seskok. Doporučuje se rozpojení systému spřaženého odhozu RSL.

1.1.2 Popis úpravy kluzáku pro seskoky

- a) demontuje se odklápěcí kryt kabiny;
- b) ze zadní kabiny se demontuje řídicí páka a polštář sedačky;
- c) upínací pásy se zajistí za sedačkou;
- d) odstraní se všechny volné předměty.

Úpravu může provést pouze mechanik se skupinovou kvalifikací L1 (resp. L2) kluzák, s oprávněním MS.

1.1.3 Metodika nácviku

a) *Pozemní nácvik parašutisty*

Parašutista v úplné výstroji, ve které bude provádět seskok, si provede na zemi postavení v kabině, přisednutí na náběžnou hranu křídla, odskok s důrazem na jednotlivé nebezpečné fáze seskoku.

b) *Pohovor s pilotem*

Parašutista provede domluvu s pilotem o nouzových postupech, bodu výskoku, dodržení rychlosti 90–100 km/h a dohovří vzájemné signály.

c) *Seskok z přímého letu*

Aerovlek do výšky 1 200 m, seskok z výšky 1 000 m z přímého letu.

1.1.4 Varianty seskoků

- a) seskok z přímého letu, odskok z náběžné hrany křídla nebo z kabiny;
- b) seskok z více letounů najednou.

1.1.5 Nebezpečné fáze seskoku

a) *Opuštění kabiny*

Parašutista musí mít na paměti zvýšenou možnost otevření padáku o kabinu letounu. V případě otevření padáku v kabině je parašutista povinen tento padák podržet a oznámit to pilotovi. Pilot jde okamžitě na přistání. V případě otevření padáku a jeho snaze o naltí, je nutné provést odhoz a snažit se zůstat v kabině. Pokud není možné zůstat v kabině, musí parašutista provést odhoz, odskočit a otevřít záložní padák.

b) *Přisedání na náběžnou hranu křídla*

Při tomto manévru je možnost přepadnutí parašutisty dozadu. Parašutista musí pamatovat na toto nebezpečí a v případě problému musí opustit křídlo, i když není nad bodem seskoku. **Parašutista se může po křídle posunout nejdále k brzdícím klapkám kluzáku, nikdy ne dále od trupu letadla.** Odskok se doporučuje provádět z druhého potahového pole křídla.

1.1.6 Popis seskoku

Letoun je upravený podle ust. 1.1.2 tohoto předpisu, pilot vybavený padákem sedí v přední kabině a parašutista v zadní kabině. Aerovlekem je letoun vytažen do požadované výšky vypnutí. Vypnutí se provede

v dostatečné vzdálenosti před bodem výskoku (400 m). Pilot pokračuje v letu k bodu seskoku a parašutista se asi 300 m před tímto bodem začne k tomuto seskoku připravovat. Výskok z letounu je možno provést z pravé nebo levé strany. Popisovat budeme výskok z levé strany.

a) *Příprava na seskok*

Parašutista pokrčí nohy pod sebe a rukama se přitáhne za palubní desku. Tak se dostane do podřepu a může se postavit. Vzepře se o okraj kabiny a náběžnou hranu křídla, přesune levou nohu z kabiny a sedne si na náběžnou hranu křídla. Přidrží se pravou rukou za rám kabiny. V další fázi se může posunout po náběžné hraně nejdále k brzdícím klapkám. Nad bodem seskoku provede překlopení dopředu po hlavě a provede výdrž minimálně 3 s střemhlav, srovná polohu a podle výšky otevře padák.

1.2 Seskok padákem z kluzáku L-23 SUPER Blaník

1.2.1 Podmínky seskoku

Kluzák L-23 SUPER Blaník upravený pro seskok parašutisty. Ostatní podmínky shodné jako při seskocích z L-13. Požadovaná kvalifikace pilota kluzáku je pilot instruktor, který má přezkoušení od inspektora pro let bez kabiny a oprávnění PAR – pilot vysazovač. Metodika seskoků z L-23 SUPER Blaník je stejná jako při seskocích z L-13 Blaník.

1.2.2 Popis úpravy kluzáku na seskoky:

- a) z kabiny se demontuje zadní část překrytu a zadní páka řízení;
- b) z prostoru zadní kabiny se odstraní všechny volné předměty;
- c) upínací pásy se přehodí za sedačku, kde se sepnou.

Úpravu může provést pouze mechanik se skupinovou kvalifikací L1 (resp. L2) kluzák, s oprávněním MS.

1.2.3 Metodika nácviku letu a výskoku

Předletové a předseskokové přípravy se zúčastní řídicí seskoků, pilot vlečného letounu, pilot kluzáku a parašutista. Dohovoří se o směru náletu, bodu a výšce seskoku, vysazovací rychlosti a signálech mezi pilotem a parašutistou. Parašutista si několikrát vyzkouší nastupování a opuštění kabiny pro výskok. Pilot poučí parašutistu o tom, jak se má chovat během letu a čeho se smí přidržovat.

1.2.4 Popis seskoku – viz ust. 1.1.6.

1.2.5 Nebezpečné fáze seskoku – viz ust. 1.1.5.

1.3 Žádost o povolení seskoků parašutistů z kluzáku L-13/L-23 SUPER Blaník

Seskoky parašutistů z kluzáků L-13/L-23 povoluje individuálně držitel typového osvědčení vydáním Povolení k letu (PtF) na základě schválených Letových podmínek (FC).

2. SESKOKY PADÁKEM ZE SPORTOVNÍCH LÉTAJÍCÍCH ZAŘÍZENÍ

2.1 Podmínky seskoku:

- a) seskoky padákem ze sportovních létajících zařízení lze provádět jen z typů schválených k tomuto účelu hlavním technikem Letecké amatérské asociace České republiky po vzájemné dohodě s ÚCL;
- b) letová příručka takto schváleného sportovního létajícího zařízení musí být opatřena dodatkem pro provádění výsadkových letů;
- c) pilot sportovního létajícího zařízení musí být držitelem oprávnění PAR – pilot vysazovač;
- d) ze sportovního létajícího zařízení smí být vysazován jen jeden parašutista;
- e) před započítáním výsadkových letů musí parašutista ve vzájemné součinnosti s pilotem sportovního létajícího zařízení provést pozemní nácvik výskoku;
- f) pilot sportovního létajícího zařízení provede bezprostředně před výskokem vizuální kontrolu parašutisty, zda nedošlo k jeho zachycení padákem či jinou výstrojí o konstrukci sportovního létajícího zařízení;
- g) minimální výška pro seskoky ze sportovních létajících zařízení je stanovena na 800 m AGL;
- h) seskoky ze sportovních létajících zařízení smí provádět pouze parašutista držitel parašutistické kategorie D. Pouze z ultralehkého letounu Skylane – výsadková verze mohou provádět seskoky volným pádem i parašutisté kategorie C.**

3. SESKOKY PADÁKEM Z BALÓNU

3.1 Podmínky seskoku:

Seskoky padákem z balónů je možno provádět jen z těch typů balónů, které jsou k tomu konstrukčně uzpůsobeny a v jejichž letových příručkách jsou stanoveny podmínky k provádění této činnosti.

3.2 Zvláštní požadavky na činnost parašutistů:

- a) řídicí létání, řídicí seskoků a pilot balónu provedou součinnostní dohovor o provedení letu balónu a podmínkách vysazení parašutistů;
- b) parašutisté v součinnosti s pilotem provedou v rámci pozemní přípravy nácvik opuštění koše balónu s padákem a ve výstroji, v níž budou provádět seskok;
- c) parašutista musí mít ukončenou typovou zkoušku na typ padáku, na kterém bude provádět seskok;
- d) minimální výška v bodě vysazení je 1 000 metrů nad zemí;
- e) seskoky z balónu provádí parašutisté po jednom s dostatečnými rozestupy tak, aby pilot balónu dokázal eliminovat úbytek hmotnosti a nedošlo k prudkému stoupání balónu.
- f) pilot balónu musí plánovat, organizovat a provést výsadkový let tak, aby parašutisté přistáli na doskokovou plochu na letišti nebo schválené ploše SLZ. Přistání mimo doskokovou plochu na letišti nebo schválenou plochu SLZ je považováno za incident.
- g) vzdušný prostor se aktivuje stejně jako u ostatních seskoků padákem. O seskoky mimo letiště a schválené plochy SLZ se žádá stejným způsobem jako o seskoky mimo letiště a schválené plochy SLZ z výsadkových letadel.

HLAVA IV – Speciální seskoky v neobvyklých podmínkách

1. SESKOKY PADÁKEM V NOCI

Seskoky padákem v noci mohou provádět pouze parašutisté kategorie B a vyšší. Před soutěžními seskoky v noci musí mít parašutista alespoň jeden cvičný seskok na daném typu padáku. Tandemové seskoky padákem v noci jsou zakázány.

První cvičné noční seskoky jsou povoleny při rychlosti přízemního větru do 6m/sec. Další noční seskoky jsou povoleny do rychlosti větru 7m/sec, bez rozdílu typu padáku.

Před nočními seskoky se všichni parašutisté zúčastní předseskokové přípravy, která musí obsahovat:

- teoretickou část
- seznámení s doskokovou plochou ve dne
- seznámení se schématem vytyčení a osvětlení dané doskokové plochy při nočním provozu, seznámení se smluvenými signály a osvětlením překážek v nejbližším okolí

Výstroj parašutisty musí být doplněna pro seskok v noci elektrickou svítilnou (viz Předpis L-2 doplněk N), dostatečně silnou, aby si jí mohl osvětlit vrchlík padáku při kontrole, a aby jí byla možná signalizace dozorčímu doskokové plochy po přistání parašutisty.

Všichni účastníci provozu, včetně funkcionářů provozní směny, musí mít elektrickou svítilnu. Spojení s letounem se zajišťuje rádiem případně smluvenými světelnými signály. Poblíž místa přistání parašutistů musí být světelná šipka, ukazující směr pozemního větru a zároveň sloužící jako optický signál pro spojení s letounem při přerušení nebo obnovení výsadek.

Případné překážky na ploše nebo v její blízkosti musí být označeny světlíky.

1.1 Příprava a organizace seskoků v noci

Všechny úkony, tzn. příprava padáků, strojení, kontrola ustrojení a nástup do letadla, se konají při dostatečném osvětlení.

Za letu má být kabina letounu osvětlena tak, aby parašutista nebyl při výskoku oslněn.

Pokud bude u parašutistů zabezpečeno osvětlení viditelné ze všech stran, mohou být prováděny i seskoky vícečlenných skupin.

Na povel „PŘIPRAVIT“ rozsvítí parašutista svítilnu. Při kontrole otevření padáku osvětlí vrchlík, což je současně signál pro dozorčího doskokové plochy, že parašutista vyskočil. Svítilna zůstává rozsvícena po celou dobu seskoku, až do příchodu na stojánek.

Parašutista řídí padák ke středu doskokové plochy, pozorně sleduje okolí, a jestliže se přiblíží k jinému parašutistovi, dá mu znamení světlem i hlasem a řídí padák od něho.

Ihned po přistání je povinen dát znamení dozorčímu doskokové plochy.

V případě, že přistane do VPD, dá znamení. Svítilnu nechá trvale rozsvícenou, a aniž by se odstrojoval z padáku, odejde neprodleně nejkratší cestou dostatečně daleko mimo VPD minimálně 15 metrů. Tam dá dozorčímu doskokové plochy signál, že uvolnil dráhu.

Je-li parašutista zraněn, dává dozorčímu doskokové plochy smluvený signál (pokud mu to zranění dovolí).

O pohybu na ploše musí být parašutisté poučeni při předseskokové přípravě. Musí znát všechny signály nejen pro činnost na doskokové ploše, ale i pro ostatní letecký provoz.

Provozní směna musí být ustavena v minimálním složení:

- řídící seskoků;
- dozorčí ustrojování;
- výsadkový průvodce (při seskocích sportovců kategorie C a vyšší vedoucí výsadky);
- dozorčí doskokové plochy (příp. s pomocníky);
- řidič pohotovostního vozidla.

Dle rozsahu provozu lze kumulovat maximálně dvě funkce.

1.2 Řízení seskoků na doskokové ploše

Na doskokové ploše je dozorčí doskokové plochy a jeho pomocníci. Umístění technických prostředků určí dozorčí doskokové plochy. Je-li plocha totožná s letištěm, domluví se o jejich umístění s dispečerem AFIS nebo službou RADIO.

Vozidla musí mít rozsvícená tlumená světla (aby je nebylo možné přehlédnout). Řidič pohotovostního vozidla musí sledovat signály z doskokové plochy. Dozorčí doskokové plochy rozestaví své pomocníky k neosvětleným překážkám na doskokové ploše nebo v jejím nejbližším okolí. Jestliže pak parašutista přistává poblíž překážky, uvědomí ho pomocník o hrozícím nebezpečí rozsvícením světla (s širokým kývavým pohybem) a hlasem. Po přistání dá parašutista dozorčímu doskokové plochy smluvený signál a dozorčí na něj odpoví stejným signálem. Jestliže někdo signalizuje z plochy zranění, zhasne-li po dopadu světlo a již se neobjeví, nebo zůstane-li světlo svítit bez pohybu, aniž by parašutista vyslal smluvený signál, vyšle dozorčí doskokové plochy k místu dopadu pomocníka s pohotovostním vozidlem. Jestliže parašutista po výskoku z letounu nebo uplynutí doby volného pádu neosvětlí vrchlík, zastaví ŘS další provoz do doby nalezení daného parašutisty.

Nemá-li dozorčí doskokové plochy jistotu, kde parašutista přistál, informuje dispečera AFIS /nebo službu RADIO/, aby nepovolil přistání letounu. Zařídí okamžité prohledání VPD a teprve, když je přesvědčen, že je volná, uvědomí o tom funkcionáře řízení letového provozu. Dozorčí doskokové plochy pak zajistí ve spolupráci s ŘS (případně samostatně) další pátrání, případně pomoc.

Při seskoku blízko frekventovaných silnic je třeba ke komunikaci postavit pomocníka dozorčího doskokové plochy, který upozorní řidiče motorových vozidel na nutnost zvýšit opatrnost při jízdě podél doskokové plochy, nebo ho zastaví, jestliže parašutista přistál na komunikaci.

2. SESKOKY PADÁKEM DO VODY

Seskoky mohou provádět **parašutisté kategorie A a vyšší**, kteří prokazatelně umí plavat. Parašutisté, kteří nemají povolení k seskokům bez zabezpečovacího přístroje, mohou (bez ohledu na kategorii, které jsou držiteli) provádět seskoky do vody pouze s automatickým otevřením padáku. Výskoky parašutistů musí být plánovány tak, aby pro každého přistávajícího parašutistu byl k dispozici zvláštní člun s posádkou. Tandemové seskoky do vody jsou zakázané.

Seskoky do vody jsou povoleny při teplotě vody minimálně 17 °C a při rychlosti přízemního větru maximálně 6 m/s pro kulaté padáky a 9 m/s pro padáky typu křídlo. V místě zakotvení cíle musí být minimální hloubka 2 m. Je-li teplota vody nižší, musí mít parašutisté neoprenové oděvy. Parašutista musí být pro seskok do vody ustrojen jen v letní kombinéze, nebo jiném vhodném oděvu s dlouhými rukávy a nohavicemi a v lehké obuvi. Pokud má delší vlasy – musí mít kuklu nebo koupací čepici. Povinnou součástí výstroje je plovací vesta nebo korkové pásy, které se oblékají pod kombinézu (toto neplatí, pokud je použit neoprenový oděv).

2.1 Příprava a organizace seskoků do vody

Parašutisté určení k seskoku do vody se musí zúčastnit předseskokové přípravy, která zahrnuje:

- nácvik uvolnění postroje, nafouknutí plovací vesty (bude-li při seskoku použita) a opuštění postroje při dotyku s vodní hladinou, nebo po přistání (podle typu postroje);
- seznámení s vodní doskokovou plochou.

Dozorčí doskokové plochy nebo řídící seskoků seznámí parašutisty s doskokovou plochou buď přímo na místě, nebo pomocí nákresu. Určí střed plochy a jeho označení, signály a znamení, své stanoviště, označení svého člunu a sběrné místo. Seznámí parašutisty s organizací služby na hladině a s jejich vlastní činností, až do odvozu na sběrné místo. Poučení musí být všichni účastníci seskoků, včetně funkcionářů provozní směny.

Cíl na hladině je bílé nebo žluté barvy. Musí být zhotoven z materiálu, který nemůže způsobit parašutistům zranění (polystyrénové desky, vzdušnice, nafukovací lehátka a pod). Cíl musí být pevně ukotven, aby ho nemohl snášet proud nebo vítr.

Kříž z oranžových pláten v tomto případě slouží k označení, že v daném místě probíhají seskoky padákem a k signalizaci povolení nebo zákazu seskoků. Kříž se umísťuje na vhodném místě na břehu, co nejbližší cíli na vodě. Spojení s letounem musí být zdvojnásobeno rádiem. O směru přízemního větru musí být parašutisté informováni pomocí větrného rukávu vztyčeného u kříže, nebo dýmem.

Řídící seskoků musí zabezpečit osobu způsobilou poskytnout první pomoc při úrazech nebo tonutí.

2.2 Služba na doskokové ploše při seskocích do vody

Řídicí seskoků si zvolí své stanoviště tak, aby mohl tyto seskoky řídit s ohledem na místo startu letounu a místo prováděných seskoků.

Dozorčí doskokové plochy má stanoviště na člunu, aby mohl řídit bezpečný chod služby na vodní hladině a průběh seskoků. V takovém případě musí být u kříže jeho první pomocník, který sleduje rychlost větru, změny meteorologické situace a zajišťuje spojení s letounem pomocí smluvených signálů. Jestliže řídicí seskoků zvolí své stanoviště na člunu a řídí činnost posádek člunů, plní úkol u kříže dozorčí doskokové plochy.

Posádky člunů musí tvořit dobří plavci, vybavení plovacími vestami nebo korky. Posádkám musí být určen přesný úkol, za jehož plnění odpovídá velitel člunu, jmenovaný řídicím seskoků.

Dozorčí doskokové plochy určí místo pro zdravotníka, technické prostředky a pro soustředění parašutistů po seskoku. Po výskoku parašutisty sledují jeho snášení dozorčí doskokové plochy a posádky člunů. Parašutista se z nosného postroje nevyvléká. Nosný postroj opustí teprve s dotykem s vodní hladinou. Opustit nosný postroj před dopadem je zakázáno a kvalifikuje se jako hrubá nekázeň. Parašutista ihned plave směrem od padáku. Přes vrchlík nebo šňůry je zakázáno plavat i tehdy, je-li hodnocena přesnost přistání. Nejbližší člun připluje těsně k parašutistovi a vezme ho na palubu.

Provozní směna musí být ustavena ve složení:

- řídicí seskoků;
- dozorčí ustrojování;
- výsadek průvodce;
- dozorčí doskokové plochy se svými pomocníky;
- řidič pohotovostního vozidla;
- zdravotnická služba.

3. VÝŠKOVÉ SESKOKY PADÁKEM

3.1 Použití kyslíku

Při výsadekových letech ve výškách, kde předpis L 6/II, dodatek 2.A nařizuje použití kyslíku, se postupuje dle tohoto předpisu.

Každá osoba na palubě letadla při výsadekovém letu nad 4 000 m AMSL, do výšky 6 000 m AMSL musí mít zajištěn přívod kyslíku ze systému instalovaného v letadle.

Při seskocích nad 6 000 m AMSL musí mít parašutista osobní dýchací přístroj, který používá jak při stoupání v letadle (možná kombinace použití s kyslíkovým systémem letadla), tak během volného pádu. Před seskokem z výšky nad 6 000 m AMSL by měl parašutista absolvovat kurz výškové fyziologie v Ústavu leteckého zdravotnictví.

3.2 Pozemní příprava /provede ŘS nebo pověřená osoba/ zahrnuje:

- seznámení s použitým typem kyslíkového rozvodu a nácvik techniky dýchání;
- nácvik spuštění a vypnutí kyslíku – zapnutí ve výšce nad 4 000 m AMSL – vypnutí cca 30 s před výskokem;
- určení pořadí výskoku z letadla a následné činnosti během volného pádu;
- seznámení s výškovým větrem a bodem vysazení;
- domluvu o signálech a povelích;
- postup kontroly vývodů kyslíkového rozvodu, aby nedošlo k zachycení za výstroj při výskoku z letadla.

3.3 Upozornění:

- z důvodu nebezpečí zahoření či exploze při manipulaci s kyslíkem je nutno mít čisté /bez mastnoty/ ruce a rukavice;
- ve výšce nad 3 000 m AMSL je nutno z důvodu zachování saturace kyslíkem omezit fyzické a verbální aktivity;
- vedoucí výsadky je povinen průběžně sledovat, zda některý parašutista nevykazuje příznaky hypoxie. V případě, že někdo nebude schopen seskok provést, zůstane s ním na palubě letadla vedoucí výsadky;
- pro výškový seskok je vhodné zvolit již dříve zvládnutou činnost či úlohu;

3.4 Požadavky na techniku:

Sportovní padák bez speciálních úprav, jednootáčkový či digitální výškoměr, akustický signalizátor výšky s alespoň třemi nastavitelnými signály.